

Mäntyharju – Repovesi maastopyöräilyreitti

Teksti:

Piia Mäkilä, projektipäällikkö 2012-2014, Mäntyharjun seudun kehitys Oy, Mäsek
Juhani Lyytikäinen, kenttämestari, Mäntyharjun kunta

Mäntyharju on noin 6300 asukaan kunta Etelä-Savossa. Matkailu on Mäntyharjulle merkittävä elinkeino lähinnä siksi, että se on suosittu kesälomapitäjä ja suurin osa kunnan yli 5000 kesämökin asukkaista ovat ostovoimaisia pääkaupunkiseutulaisia.

Osana Mäntyharju -Repoveden kansallispuiston Pohjoinen Portti -projektia toteutettiin noin 33 km mittainen maastopyöräilyreitti Mäntyharjusta Repoveden kansallispuistoon.

Projektin nimi: Mäntyharju – Repoveden kansallispuiston Pohjoinen Portti

Ohjelma: Itä-Suomi

Toimintalinja: 3/Alueiden saavutettavuuden ja toimintaympäristön parantaminen

Projektityyppi: sekä investointi että kehittämisprojekti

Rahoittajat: EAKR, Mäntyharjun Seudun Elinkeinojen Kehitys MÄSEK Oy sekä 45 yritystä

Ajankohta: 3.5.2012–31.12.2014

Projektin rahoitus:

EAKR – ja valtion rahoitus 235 040 euroa

Kuntarahoitus 211 742 euroa

Yksityinen rahoitus 23 298 euroa

Tulot 520 euroa

Kustannukset yhteensä 470 600 euroa

Tärkeimpiä lähtökohtia Pohjoinen Portti -projektin käynnistymiseksi olivat:

- Repoveden kansallispuistoimagon hyödyntäminen
- Olemassa oleva, monipuolisesti eri käyttäjäryhmille soveltuva reittiverkosto
- Sulka II-hanke vuonna 2010 jonka hyvin monet kehittämistoimet sijoittuvat hankealueelle

Reitin suurin kasvupotentiaali oli maastopyöräilyssä ja yhdistettynä olemassa olevaan muuhun reittiverkoston, siitä saa erilaisia tuotteita myös sesongin ulkopuoliseen aikaan. Ympärivuotisuutta tarvittiin, sillä Mäntyharjun kesäsesonki kestää noin 5 viikkoa ja elinkeinon pitäisi toimia myös muina aikoina.

Reitistön suunnittelun ja toteutuksen lähtökohtia

Hankkeesta vastasi Mäntyharjun seudun elinkeinojen kehitysyritys Mäsek Oy sekä Mäntyharjun kunnan liikuntatoimi.

- laatukriteereinä oli mahdollisimman vaihteleva, monipuolinen ja kapea reitti sekä reitin toteutus mahdollisimman paljon luontoa säästäen
- kunta ja ev. lut. seurakunta omistaa 15 % ja loput 85 % kulkee yksityisten ja erilaisten yhtiöiden ja yhteenliittymien kuten tieosuuskuntien mailla
- reiteille ei tehty reittitoimitusta, joka olisi ollut raskas ja pitkä prosessi ja siirtänyt toteutusta ehkä jopa vuosilla.

- yksityisten maanomistajien kanssa tehtiin kirjalliset, vastikkeettomat maanvuokrasopimukset 15–25 vuodeksi
- reitin lopullisiin linjauksiin vaikutti myös alueen muu maankäyttö: esim. rautatien vuoksi patikka-reitti kiertää noin 4 km maantietä pitkin
- Maastopyöräilyreitin suunnittelussa tavoitteena oli kaikille soveltuva, mutta myös aktiiviharrastajille haasteita tarjoava reitti, joka tarjoaa maaston luonnonmukaisia haasteita ja luontoelämyksiä sekä hyödyntää alueen palveluita

Käytännön toteutus ja tulokset

- tuloksena noin 33 km maastopyöräilyyn ja patikointiin viitoitettua reittiä. Lähes koko reitti on yhteiskäyttöreittiä
- olemassa olevaa patikkapolkua ja muita metsäpolkuja kunnostettiin 8 km
- puuttuvia polkuyhteyksiä tehtiin ja vaikeakulkuisin maasto kierrettiin tekemällä uutta polkupohjaa konetyönä yhteensä 8 km
- suon ylityksiä ja märkiä kohtia kestävästi yhteensä n. 2 km: kapea murskesorapolku (n 50 cm), määrimpiin kohtiin alle metalliverkkoa/suodatinkangasta
- pitkospuita uusittiin ja parannettiin, siltoja ja rumpuja uusittiin, pyöräilyyn sopimattomassa maastossa käytettiin pätkittäin myös tiesiirtymiä
- koko reitistölle rakennettiin konetyönä uutta polkupohjaa yhteensä n. 13 km (mtb+patikkareitit+taukopaikkojen huoltotiet; lähinnä pikkukaivurilla ja sorastamalla)
- uusi polku on n. 70–100 cm leveä: teko – ja kunnostusvaiheissa pyrittiin polkumaisuuteen
- kaikki reitistön opasteet ja viitoitukset uusittiin. Uutena kunnan keskustaan lisättiin isot reittikartta- ja infotaulut sekä reitin varrella opasteet yrityksiin
- urakat kilpailutettiin tuntiperusteisina, joka mahdollisti kustannusten paremman seurannan

Reitti-investoinnit ja matkailun kehittäminen

Samanaikaisesti reittien ja taukopaikkojen kunnostuksen kanssa tuotettiin reittikuvaukset, esitteet ja kartat sekä www-sivusto, kesä- ja talvivideot ja muu tiedotusmateriaali.

Koko yhteiskäyttöisen reitistön parantamisen kustannuksia maastopyöräilyn osalta:

- kaivinkonetyönä parannetut reitin osat, sorastamalla tehdyt uudet polkuosuudet yms. yht. 32 500 e/ 13 km (n. 2500 e/km)
- opasteet, viitoitus ja infotaulut yhteensä n. 12 000 euroa
- laavut, taukopaikat ja huoltotiet olivat osittain jo valmiita ja niitä kunnostettiin noin 22 000 euron arvosta
- jälkepäin reitin varteen on lisätty pieni siirrettävä retkisauna, joka erikoisuutena lisää reitin veto-voimaa, hinnaltaan 4500 euroa

Reitistön ylläpitoon on esitetty varattavaksi vuositasolla 10 000 euroa. Tästä 3500 euroa on varattu laavujen puuhooltoon, koska käytämme valmiiksi pilkottuja puita. Kunnostustoimenpiteissä käytetään kunnan työllisyysvaroin työllistettäviä sekä kolmatta sektoria, josta vastaa Mäntyharjun kunnan liikuntatoimi. Markkinointi – ja tiedotustoimenpiteistä vastaa Mäntyharjun kunnan markkinointipäällikkö.

Esimerkkejä samanaikaisten investointi- ja kehittämishankkeiden hyödyistä

- Tiedotus – ja opastemateriaali voitiin suunnitella itse mahdollisimman helppotajuisiksi ottaen huomioon samanaikaisesti reittiä eri tarkoitukseen käyttävät asiakkaat (patikointi, maastopyöräily, perheet ja tapahtumat)
- Kartoissa otettiin huomioon kartanlukukokemattomuus, eri kohderyhmät ja kansallisuudet sekä reittien yhdisteltävyys (maastopyöräily, retkipyöräily, patikointi, päiväretkeily ja melonta)
- Reittikuvaukset, valokuvaaminen ja internet-sivusto sekä muu markkinointimateriaali tuotettiin rintarinnan reittien rakentamisen kanssa. Tämä toimi markkinointitoimenpiteenä, sillä mm. sosiaalinen media oli vahva osa projektiviestintää. Samalla säästettiin aikaa, kun reitistöä oli jo markkinoitu jo sen valmistuessa
- Kilpailutuksissa huomioitiin laatukriteerit eikä pelkästään halvin hinta joka toimi monin tavoin erinomaisesti

Hyvin suunniteltu on puoliksi tehty

Koska hankkeeseen palkattiin hankesuunnitelman tehnyt henkilö, voitiin työt aloittaa heti kesän 2012 kynnyksellä. Tiedotustoimintaa tehtiin samanaikaisesti useilla rintamilla. Aikakauslehtiartikkeleiden lisäksi saimme aluelehtiin 146 lehtiartikkelia. Valittu toimintatapa oli varmasti myös yksi syy sille, miksi Mäntyharju – Repoveden retkeilyreitistö valittiin Vuoden Retkikohteeksi 2015.

Hyvät käytännöt

- Valitse kärkituotteesi ja keskity niihin. Maastopyöräilyllä oli uutuusarvoa ja reittitarve!
- Jos et ole itse asiantuntija niin hanki sellainen – uskalla testata keskeneräistä
- Ole avoin ja uskalla muuttaa suunnitelmia jos joku ei toimi
- tiedota mieluummin liikaa kuin liian vähän

Hankkeen valmistuttua

- projektin vaikutuksia arvioidaan mm. reitin varrelle sijoitetun, siirrettävän laskurin avulla.
- asiakas voi antaa palautetta reitin varrelta esimerkiksi qr-koodin avulla joka helpottaa liikuntatoimen seurantaa
- kunnan markkinointipäällikkö vastaa tulo- ja työllisyyselvitykseen liittyvistä yritystalouselvityksistä

Hanke päättyi vuoden 2014 lopussa. Tammikuussa 2015 Mäntyharju – Repoveden retkeilyreitistö valittiin Vuoden Retkikohteeksi. Kesäkaudella 2015 reittilaskurin mukaan reittiä on käyttänyt jo yli 5000 kulkijaa. Reitistön esitteet ja tarkemmat reittikuvaukset löytyvät sivustolta www.mantynharju-repovesi.com

Lisätietoja Mäntyharju – Repovesi -reitistä:

Esitekarta: http://www.mantynharju-repovesi.com/images/pdf/Mantynharju-Repovesi_yleisesite_A3_NETTI.pdf

Mäntyharju-Repovesi –reitti: <http://www.mantynharju-repovesi.com/fi>

Maastopyöräily: <http://www.mantynharju-repovesi.com/fi/aktiviteetit/maastopyoeraeily>

<http://www.mantynharju-repovesi.com/fi/aktiviteetit/maastopyoeraeily/mantynharju-repovesi-4-5-h>

Mäntyharjun liikunta- ja ulkoiluapaikat: <http://www.mantynharju.fi/palvelut/130-liikuntapaikat>